

OILADA SOG'LOM MUHITNI YARATISH AFZALLIKLARI

Abdullayeva Kimyo Adilovna

Uchtepa tumani, 341-sonli DMTT direktori

Annotatsiya: *Maqolada oila ichidagi munosabatlarning hissiy muhiti va maktabgacha yoshdagi bolaning shaxsiyatining rivojlanishi o'rtasidagi munosabatlar muammosi ko'rib chiqiladi. Muallif oila hamjihatligining asosiy turlari va ob'ektiv ko'rsatkichlarini, shuningdek, ota-onalar o'rtasidagi nosog'lom hissiy muhitning bolaning shaxsiyatining rivojlanishiga ta'sirini ko'rib chiqadi.*

Kalit so'zlar: *shaxs, omil, oila, tarbiya, mutanosiblik, manfaat, sanitariya-gigiyena, nevroz.*

Oiladagi sog'lom muhit ulg'ayotgan shaxsda ijobiy sifatlar shakllanishida oiladagi sog'lom muhit katta ahamiyat kasb etadi.

Oilada sog'lom muhitning saqlanishi ko'p omillarga bog'liq. Masalan, oila boshliqlarning o'zaro yaxshi munosabati, xonadon qariyalariga hurmat, e'tibor oiladagi bolalarning o'zaro munosabatlari to'g'ri tarbiyalangani, ota onaning bolalar tarbiyasiga barobar jonkuyarligi, oilada o'rnatilgan to'g'ri munosabatda bo'lish kabilar shular jumlasidandir. Bularning qay birida mutanosiblik buzilsa demak, o'sha oiladagi sog'lom muhitga putur yetadi. Bola tarbiyasida ota-onaning bir-biriga munosabati o'zlarini tuta bilishlari muhimdir. Oilada muomalaning barcha qoidalariga amal qilinishi lozim. Kattalarga hurmat, kichiklarni avaylash, bir-biriga mehribonlik, ayniqsa, ayollarni izzat qilish odatga, qoidaga aylanib borishi kerak. Bolalarga onani hurmat qilishni, unga mehribon bo'lishni o'rgatish otaning muhim vazifasi. Odatda o'g'il bola otasiga, qizlar esa onasiga o'xshashga, ulardagi yaxshi xislatlarni o'ziga singdirishga harakat qiladi. Ota ham, Bolani tarbiyalashga o'z hissalarini qo'shadilar. Ona g'amxo'r, mehribon ko'ngilchan uy bekasi bo'lsa, ota kuch-qudrat, jasurlik, qattiqqo'lik va adolat ramzi. Ota ko'proq bolaning aqliy va jismoniy rivojlanishi uchun qayg'ursa, ona yurish-turish, muomala, xis-tuyg'u nafosat uchun tashvishlanadi. Bularning hammasi nisbiy bo'lib, ota ham, ona ham bolaning aqliy, axloqiy, jismoniy kamolati uchun baravar javobgar, chunki ularning biridan bir maqsadi shaxsni tarbiyalashga qaratilgandir.

Anna shu jarayonning muvaffaqiyatli bajarishi ko'p o'rinda ota-onaning obro'siga bog'liq. Manfaatlarning umumiy bo'lgan ahil oilada yaxshi odat an'analar vujudga keladi, sog'lom muhit mehr-oqibat, qadr-qimmat uchun zamin yaratadi. Bolaning yaxshi tarbiya topishlari uchun shart-sharoit tug'iladi.

Oilada er-xotin o'rtasidagi o'zaro xurmat, ishonch va vafo sadoqat bolalar quvnoq, hushchaqchaq o'sishlariga, normal tarbiyalanishlariga, xonadonda sog'lom muhit yaratilishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Oila a'zolari o'zaro hurmatni joyiga qo'yishlari, bir-birlari uchun jon kuydirishlari, yaxshi munosabata bo'lishlari kerak. Oilada hamisha samimiyat va ko'tarinki ruh xukmron bo'lsa oila a'zolarining kayfiyatiga ijobiy ta'sir etadi.

qaysi oilada noaxillik, qo'pollik, do'q-po'pisa, asabiylik xukmron ekan, unda xalovat ham bo'lmaydi.

Oiladagi arzimagan janjal ham dastavval bolalarning psixik holatiga ta'sir qiladi. Ularda yomon odatlar xosil bo'lishiga olib keladi. Bolalar ulg'aygach, ular ham qush uyasida ko'rganini qiladi qabilida ish tutishadi.

Ota-ona bir-birini behurmat qilmasligi, obro'larini tushirmasligi, oilaviy nizolarni bola yo'q vaqtida bartaraf etishlari shart. Oiladagi sog'lom vaziyatni barpo etish uchun er-xotin baravar ma'suliyatli bo'lishlari, agar ulardan biri mehribonroq, xush tavozeroq bu o'lsa, u ikkinchisiga namuna ko'rsatishi lozim. Bola yomon yoki yaxshi xulql, fe'l-atvorli bo'lib tug'ilmaydi. Uning o'sib borishi jarayonida oila muhiti, ota-onaning, kishilarning, atrof-muhitdagi munosabatlarning ta'siri hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ayniqsa ota-onaning o'zaro munosabati, yurish-turishi muhim ahamiyat kasb etadi. Oilada sog'lom muhitni rivojlantirish uchun oilada sog'lom turmush tarzini ham yolga qo'yish zarur hisoblanadi.

Sog'lom turmush tarzi - bu:

✓ Oiladagi qulay hissiy muhit, ota-onalar va bolalar o'rtasidagi do'stona munosabatlar;

✓ Ota-onalarning bolaning sog'lig'iga, salomatlik madaniyatiga mas'uliyatli munosabati;

✓ Bolaning jismoniy va aqliy rivojlanishi uchun qulay sharoitlar; To'g'ri tashkil etilgan ratsional ovqatlanish;

✓ Uyda bolaning kun tartibiga rioya qilish;

✓ Kattalarning spirtli ichimliklar va chekishga salbiy munosabati;

✓ Etarli mehnat faolligi, bolalarni mumkin bo'lgan ishlarga jalb qilish;

✓ Sanitariya-gigiyena me'yorlariga rioya qilish;

Bolaga mo'tadil talablar, umumiy o'yinlar, bo'sh vaqtlar (birgalikda dam olish, o'rmonda sayr qilish, park, konkida uchish, chang'i, umumiy o'qish, rasm chizish va boshqalar). Do'stona va odobli odam bo'lish va bolalaringizga shunday bo'lishni o'rgatish juda muhimdir.

✓ Oilada sog'lom turmush tarsi quyidagilarni o'z ichiga oladi: Bolalarda jismoniy tarbiya, sport bilan shug'ullanish, g'azablanish, ularning sog'lig'iga g'amxo'rlik qilish, tanasi va tanasiga g'amxo'rlik qilish istagini tarbiyalash (ota-onalarning shaxsiy namunasi juda muhimdir);

✓ Yurish, yugurish, toqqa chiqish, sakrash bilan bog'liq asosiy vosita odatlarini shakllantirish (sportni yaratish uchun). burchak);

✓ Harakat sifatlarini rivojlantirish: tezlik, chaqqonlik, moslashuvchanlik, kuch va boshqalar (bolalar bilan uyda va havoda ochiq o'yinlar o'ynash);

✓ Chiroyli tekis holatni saqlab qolish istagi; Ko'rish, eshitish qobiliyatini yo'qotishning oldini olishni ta'minlash (kompyuterdan o'rtacha foydalanish, televizor tomosha qilish);

Adekvat bo'lmagan holatlarning o'z vaqtida oldini olish bolaning xatti-harakati, nevroz. Uyda sport burchagi Uydagi sport burchagi bolalarning bo'sh vaqtini to'g'ri tashkil etishga yordam beradi, ilgari olingan vosita odatlarini mustahkamlashga, epchillik va mustaqillikni rivojlantirishga yordam beradi.

Oiladagi totuvlik, hamjihatlik, o'zaro hurmat va yordam, shirinsuxanlik, mehnatsevarlik va to'g'rilik bolaga ijobiy ta'sir qiladi. Oilaviy an'analar oilada yuksak axloqiy muhit yaratish imkonini beradi. Oila a'zolaridan birining tug'ilgan kunini nishonlash, to'y marosimlari, yubiley kechalari yoki oila azolaridan birining mukofotlanishi, ma'lum sohadagi ixtirosiga bag'ishlangan oilaviy tantanalar oila an'analari jumlasiga kiradi. Bolalar va kattalarning sovg'alar tayyorlashi, ularning alohida hayajon bilan o'z egalariga topshirish shunday bir tantanali shodiyona vaziyatni vujudga keltiradiki, bu vaziyat ma'naviy madaniyatni tarkib toptiradi, oilani jamoa sifatida jipslashtiradi. Oilaga berilgan barcha ta'riflarga yana shuni qo'shimcha qilish mumkinki, u murakkab mexanizm hamdir. Oilada sog'lom muhit yaratish va uni uzoq vaqt bir necha o'n yillar mobaynida saqlash uchun oila a'zolarining dunyoqarashi, nuqtai nazari, fikrlari o'zaro yaqin bo'lishi lozim. Oila a'zolari o'rtasidagi kelishmovchiliklar ko'pincha insoniy munosabatlardan, kishilar xulqini, hayotiy munosabatlarini baholashdan kelib chiqadi. Bu oilaviy muhit qarama-qarshi munosabatlardan tarkib topganligining natijasidir. Tarbiya ishida esa bunday kelishmovchiliklar salbiy iz qoldiradi. Bolalarda shubha, ikkilanish paydo bo'ladi, ota yoki onaning o'gitlariga ishonch susayadi yoki butunlay yo'qoladi. Shuning uchun ham oilada sog'lom muhitni shakllantirishda fikrlar yaqinligiga katta e'tibor beriladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Akramova F.A., Abdullaeva R.M. Oilaviy hayotni o'rganish masalasi bo'yicha psixologik testlar. T.: "Shams ASA", 2002. 58 b.
2. Akramova F.A., Abdullaeva R.M. Oilaviy hayotning psixologik jihatlari. tavsiyalar. T.: "Shams ASA", 2002. 63 b.
3. Oila ahloqi va odobi: Majmua. T., 1995, 200 b.
4. Oila psixologiyasi (Shoumarov G.B. tahriri ostida). T., 2000 yil